



KOMUNIKAT

2/98
listopad 1998

Zarządu
Głównego
Towarzystwa
Przyjaciół
Ziemi
Łomżyńskiej

■ SZTANDAR NA URODZINY

40 LAT W GRONIE PRZYJACIÓŁ

11 listopada 1958 roku w mieszkaniu prof. Edwarda Ciborowskiego przy ul. Prezydenckiej w Warszawie powstało Towarzystwo Przyjaciół Ziemi łomżyńskiej. W 40 lat potem, a auli widowiskowej Urzędu Wojewódzkiego w łomży tamte lata, tamtych ludzi, tamte wszystkie życliwe dla naszej małej Ojczyzny dokonania, wspomniął prezes ZG TPZł, mgr Zygmunt Zdanowicz.

Wojewoda łomżyński Sławomir Zgrzywa, podkreślając ogromne zasługi Towarzystwa w jednoczeniu całych pokoleń wokół łomży i jej problemów, przekazał Towarzystwu Sztandar. Następnego dnia, podczas uroczystego nabożeństwa w intencji Ojczyzny w Katedrze łomżyńskiej, biskup Tadeusz Zawistowski poświęcił Sztandar. Z okazji Jubileuszu, pan Wojewoda wyróżnił naszych działaczy honorowymi odznakami „Za zasługi dla woj. łomżyńskiego”. Otrzymali je: Józef Babel, Antoni Chojnowski, Wiesław Dębiński oraz Jan Turkowski z łomży, Stanisław Gawrychowski i prof. Stanisław Kalinowski z Warszawy, Zbigniew Malinowski z Gdańska, Waldemar Sołtys i Wiesława Wiatr z Krakowa. Więcej o jubileuszowych obchodach napiszemy niebawem.

SŁOWO OD PREZESA

Szanowni Państwo, za kilka tygodni będziemy przeżywali jedne z najbardziej rodzinnych świąt – Święta Bożego Narodzenia. W sercach naszych ożyje chęć spotkań z najbliższymi i wszystkimi, którzy zaistnieli w naszym życiu.

Symbolicznie przełamiemy się opłatkami w niepowtarzalnej atmosferze Wierzy Wigilijnej.

Pragnę, by każdy z nas należący do Rodziny Przyjaciół i Miłośników Ziemi łomżyńskiej w okresie Świąt obdarzył naszą działalność drobną refleksją, by dobro i życzliwość dotarło do każdego z nas.

W imieniu członków Zarządu Głównego naszego Towarzystwa oraz własnym składam Koleżankom i Kolegom, przyjaciołom Towarzystwa życzenia zdrowia oraz pogodnych i pięknie przeżytych dni świątecznych oraz wszelkiej pomyślności Państwu i naszej pracy w Towarzystwie na 1999 rok.

Zygmunt Zdanowicz
prezes Zarządu Głównego



Z PRAC ZARZĄDU GŁÓWNEGO

13 lipca 1998 roku, z udziałem Wojewody łomżyńskiego, Sławomira Zgrzywy obradowało prezydium ZG. Wojewoda wyraził uznanie dla nowych władz Towarzystwa, przekazał serdeczne gratulacje oraz zapewnił o pomocy i poparciu dla inicjatyw TPZł. Prezes ZG, Zygmunt Zdanowicz

poinformował o przygotowaniach do obchodów 40-lecia TPZł. Zwrócił się do Pana Wojewody z propozycją objęcia przewodnictwa w społecznym Komitecie obchodów i fundacji sztandaru. Wojewoda wyraził zgodę, deklarując wsparcie finansowe dla tego przedsięwzięcia.

Zarząd Główny omówił także stan przygotowań do wznowienia monografii łomży, autorstwa Donaty Godlewskiej. Uznano, że publikację należy wydać najpóźniej do końca bieżącego roku, a o wsparcie finansowe zwrócić się do Urzędu Wojewódzkiego. Wydawnictwo kosztować będzie około 10 tys. zł.

– dokończenie na str. 2

Z PRAC ZARZĄDU GŁÓWNEGO

– dokończenie ze str. 1

Postanowiono zwrócić się do dyrekcji PRI, administratora budynku w którym znajduje się siedziba Towarzystwa o wynajęcie drugiego pomieszczenia z przeznaczeniem na czytelnię prasy dawnej i książek. Zatwierdzono plan pracy ZG.

12 sierpnia 1998 prezydium ZG dyskutowało głównie o ewentualnym udziale swoich przedstawicieli w wyborach samorządowych. Ustalono, że chętni do ubiegania się o miejsce w samorządzie mają wolną rękę, ale pod warunkiem że nie będą określać swoich sympatii politycznych. Nie wolno im również angażować się w wybory do jakichkolwiek istniejących już ugrupowań politycznych – tak prawicowych jak i lewicowych.

22 września 1998 w posiedzeniu prezydium ZG uczestniczył Pan Janusz Szajna – przedstawiciel Koła Łomżyńniaków z Toronto w Kanadzie. Zostało ono założone tam przez Panią Irminę Molendę. Ustalono zasady współpracy. Zarząd Główny zobowiązał się m.in. do przekazywania do Kanady swoich wydawnictw, zdjęć, materiałów informacyjnych.

Podczas posiedzenia zaprezentowany został po raz pierwszy projekt Sztandaru Towarzystwa. Wykonał go społecznie Tadeusz Babel. Lewa strona będzie koloru czerwonego, z godłem państwowym. Natomiast strona prawa – w kolorze białym. U góry napis: Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej, po środku pieczęć Łomży z napisem w obwodzie: Sigillum Civitatis Lomsensis, a na dole napis: Rok założenia 1958. Wszystkie elementy graficzne na prawej stronie wykonane zostaną w kolorze bordowym. Sztandar wykona artysta plastyk Krystyna Wiśniewska Czarna z Łomży. Drzewiec i okucia zobowiązały się wykonać nieodpłatnie 15 Rejonowe Warsztaty Techniczne Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Łomży. Projekt sztandaru został zaakceptowany przez członków prezydium ZG jednogłośnie. Ustalono również, że obchody 40-lecia TPZŁ odbędą się 11 listopada 1998, w ramach święta 80 rocznicy odzyskania niepodległości. Odbędzie się m.in. uroczystość przekazania i poświęcenia Sztandaru, spotkanie koleżeńskie w I Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Kościuszki oraz sesja popularnonaukowa poświęcona 80 rocznicy odzyskania niepodległości i 40-leciu Towarzystwa.

Postanowiono zorganizować w dniu 1 listopada kolejną kwestę na ratowanie łomżyńskich zabytków cmentarnych. Omówiono stan przygotowań do Walnego Zebrania TPZŁ.

3 października 1998 w Muzeum Szkolnym I Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki odbyło się Walne Zebranie Zarządu Głównego TPZŁ. Prezes ZG, mgr Zygmunt Zdanowicz z satysfakcją odnotował fakt, że w obradach wzięli udział przedstawiciele oddziałów Towarzystwa z Nowogrodu, Stawisk, Zambrowa. Głównym tematem dyskusji było przyjęcie planu działania Towarzystwa w rozpoczętej w czerwcu br. kadencji. Program, po zaprezentowaniu przez prezesa, został przyjęty jednogłośnie. Uczestnicy posiedzenia zapoznani zostali także z projektem Sztandaru TPZŁ. Zobowiązali się uczestniczyć w zbiorce pieniędzy na ten cel. W posiedzeniu uczestniczyli m.in. przedstawiciele Drużyny Harcerzy Weteranów im. Leona Kaliwody, którzy przedstawili m.in. program listopadowej zbiórki drużyny. Następnie, udali się do Honorowego Obywatela Łomży, Erwina Dąbrowskiego, by z okazji przypadającej w tym dniu 100 rocznicy jego urodzin, także w imieniu Towarzystwa, przekazać mu życzenia i kwiaty. Mgr Zygmunt Zdanowicz zapoznał zebranych z programem obchodów 40-lecia TPZŁ.

3 listopada 1998 r. prezydium Zarządu Głównego zapoznano się z przygotowaniami do obchodów 40-lecia Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej. Opracowano szczegółowy scenariusz uroczystości. POstanowiono, że rozpoczną się one 10 listopada o godz. 13 podczas wojewódzkiej akademii z okazji 80 rocznicy odzyskania Niepodległości przez Polskę. Wojewoda przekaze podczas tej uroczystości Sztandar TPZŁ. O godz. 17 w auli I LO odbędzie się jubileuszowe spotkanie towarzyskie połączone z nabijaniem symbolicznych gwoździ na drzewiec Sztandaru. 11 listopada Sztandar weźmie udział w uroczystej odprawie pocztów na Placu Papieża Jana Pawła II, a następnie podczas mszy św. za Ojczyznę w Katedrze łomżyńskiej zostanie poświęcony przez biskupa Tadeusza Zawistowskiego. Obchody jubileuszowe zakończy sesja popularnonaukowa poświęcona 80 rocznicy odzyskania niepodległości i 40-lecia Towarzystwa.

Z dalekiego Toronto na ul. Polową 22 w Łomży nadeszła przesyłka. Jej nadawcą jest znany nam już sympatyk Towarzystwa, Janusz Szajna: „Drodzy Przyjaciele, minęło już kilka tygodni od naszego spotkania w naszym mieście, Łomży. Pobyt ten wspominam mile i z wielką satysfakcją. Spotkanie to przez was, kochani zorganizowane, było wyrazem tego, jak bardzo zależy Wam i Nam zamieszkałym na obczyźnie na tym, aby pielęgnować historię i wiedzę o naszym mieście (...)”

Dziękujemy za ciepłe słowa, pozdrawiamy i prosimy o nowe wieści od wszystkich łomżyńniaków z Kanady. Do zobaczenia w kraju.

KRONIKA ŁOMŻYŃSKA

Sławomir Zgrzywa – wojewoda łomżyński został marszałkiem województwa podlaskiego, a starostami powiatów: łomżyńskiego – Wojciech Kubrak, zambrowskiego – Marek Komorowski, grajewskiego – Henryk Poślednik, kolneńskiego – Marek Samul i wysokomazowieckiego – Jacek Bogucki.



13 września przy Kościele pw. Miłosierdzia Bożego w łomży odbyło się diecezjalne święto dziękczynienia za tegoroczne plony. Uroczystemu nabożeństwu przewodniczył ordynariusz diecezji ks. bp Stanisław Stefanek. Współgospodarzami uroczystości byli wojewodowie łomżyński i ostrołęcki.



560 km pieszych szlaków turystycznych oznakowało w b.r. na Ziemi łomżyńskiej Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Trasy te wyznaczone zostały na szczególnie atrakcyjnych terenach, z punktu widzenia przyrodniczego i kulturowego, w Puszczy Kurpiowskiej, w dolinie Biebrzy, Narwi, Pisy, Bugu i Nurca.



Grzegorz Bielecki, dotychczasowy naczelnik Wydziału Ochrony Lasów Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku objął stanowisko dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego. Poprzedni dyrektor, Henryk Jaros objął stanowisko zastępcy dyrektora Parku ds. naukowych.



„Wrzesień 1939 roku na Ziemi łomżyńskiej” – to temat seminarium z historii, zorganizowanego przez łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów. Referat wygłosił Henryk Wiśniewski – prezes łomżyńskiego oddziału Światowego Związku Żołnierzy AK.



Sto lat temu, we wrześniu 1898 roku w gubernialnej wówczas łomży, miało miejsce niezwykle wydarzenie – otwarto tu wystawę sztuk pięknych, która zapoczątkowała tradycje muzealnictwa nad Narwią. Na ekspozycję złożyło się 580 różnych przedmiotów z wielu dziedzin twórczości. Do dziś zachował się katalog tej wystawy.



Na zabytkowym cmentarzu w łomży odbyła się uroczystość odsłonięcia i poświęcenia odbudowanego społecznie pomnika pamięci wybitnego nauczyciela, dyrektora tajnego gimnazjum I liceum im. T. Kościuszki, prof. Czesława Lustycha. – Postawa tego człowieka wymownie świadczy o istnieniu ponadczasowych uniwersalnych wartości, których nie da się niczym zmierzyć – powiedział Zygmunt Zdanowicz. – Jego życie jest wspaniałą lekcją wychowawczą dla młodego pokolenia.



Pomnik został poświęcony przez biskupa Tadeusza Zawistowskiego, który wcześniej, w katedrze łomżyńskiej odprawił uroczyste nabożeństwo w intencji nauczycieli oraz wychowanków Gimnazjum i Liceum.



Status wojewódzki, spośród istniejących w łomżyńskim placówek kulturalnych, zachowają po nowym roku: Muzeum Północno-Mazowieckie w łomży ze Skansenem Kurpiowskim w Nowogrodzie i Galerią Sztuki Współczesnej, Regionalny Ośrodek Kultury i Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu. Będą podlegać Sejmikowi Podlasia. Administracja powiatu ziemskiego otrzyma Muzeum Przyrody w Drozdowie, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, łomżyński Teatr Lalek i łomżyńską Orkiestrę Kameralną.



Po raz pierwszy obchodzono Święto Państwa Podziemnego. Na Ziemi łomżyńskiej pierwszą siatkę konspiracyjną założył por. Władysław Skowronek z Nowogrodu. Przed wojną przeszedł on specjalne szkolenie w dywersji pozafrontowej. Zginął z rąk NKWD w marcu 1941 roku. Pośmiertnie awansowany przez AK do stopnia kapitana.



Niecodziennym sukcesem zakończyły swój start w IV Ogólnopolskiej Spartakiadzie Amazonek reprezentantki Stowarzyszenia Kobiet z Problemem Onkologicznym w łomży.

W bardzo silnej rywalizacji, pokonały wszystkie 26 startujące zespoły i wywalczyły I miejsce.



Harcerze z łomżyńskiego hufca uczcili 85 rocznicę harcerstwa na Ziemi łomżyńskiej tradycyjnym Złotem w Strękowej Górze. Uroczystemu nabożeństwu przewodniczył duszpasterz harcerzy, ks. Andrzej Godlewski.

2/98

KOMUNIKAT

Zarządu
Głównego
Towarzystwa
Przyjaciół
Ziem
Łomżyńskiej

KRONIKA ŁOMŻYŃSKA

Nowa przeprawa mostowa przez Narew została oddana do użytku w Łomży. Powstała na istniejących tu starych podporach. Nowy most ma 30 ton nośności, 240 metrów długości. Szerokość jezdni – 7 metrów, obustronne chodniki. Biało-niebieskie barwy przydają przeprawie estetyki, a cała konstrukcja doskonale harmonizuje z pięknem doliny Narwi i panoramą miasta.

W Czarni koło Myszyńca odbyły się ogólnopolskie obchody 100 rocznicy urodzin brata Zenona Żebrowskiego – syna Ziemi Kurpiowskiej a jednocześnie największego apostoła współczesnej Japonii. Odbyło się z tej okazji sympozjum zatytułowane „Apostoł z Puszczy Zielonej”, odsłonięto pomnik zakonnika, a także uroczysta msza święta celebrowana przez czterech biskupów. Brat Zenon przeżył w Japonii ponad pół wieku. Na rok przed jego śmiercią, w Katedrze Tokijskiej spotkał się z nim Papież Jan Paweł II i kardynał Franciszek Macharski. Za jego działalność rząd japoński nadał mu najwyższe odznaczenie państwowe – Order Świętego Skarbu. Bibliografia opublikowanych prac o jego życiu i działalności sięga 300 pozycji.

Łomżyńska Orkiestra Kameralna rozpoczęła nowy sezon artystyczny aż dwiema niespodziankami – nową, drugą już płytą kompaktową oraz koncertem inauguracyjnym z udziałem światowej sławy pianisty, Marka Drewnowskiego.

Od nowego roku zwolnionych ma być około 1900 osób pracujących w instytucjach woj. łomżyńskiego. Jest to ponad połowa zatrudnionych w tej sferze. Większość powinna znaleźć pracę w instytucjach powiatowych, ale dla około 30 proc. miejsc może zabraknąć.

Uchwałę o utworzeniu w Łomży ośrodka dydaktycznego uczelni, podjął senat Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Już w przyszłym roku naukę w łomżyńskim ośrodku podejmie 60 studentów na wydziałach technologii żywienia i gospodarstwa domowego.

Do 2015 roku powstać mają obwodnice w Zambrowie, Łomży, Grajewie, Rajgrodzie, Stawiskach i Szczuczynie.

30 rocznicę powstania świętował Zespół Śpiewaczy z Nowogrodu. Od 20 lat opiekę merytoryczną sprawuje nad nim Teresa Pardo z Regionalnego Ośrodka Kultury w Łomży. W dorobku – m.in. trzykrotne zwycięstwo w Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą, cykl koncertów w Filharmonii Narodowej w Warszawie, liczne koncerty w kraju i za granicą.

Pracownicy Muzeum Północno-Mazowieckiego zrealizowali krótki film edukacyjny o historii Łomży – od czasów najdawniejszych do wybuchu II wojny światowej. Autorzy pokazują przeszłość Łomży przez pryzmat codziennego życia mieszkańców.

Nowym prezesem Łomżyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej został Tadeusz Zaremba. Zajął miejsce Franciszka Eugeniusza Poredy, który pełnił tę funkcję prawie przez 20 lat.

IV Spotkania z Pieśnią Patriotyczną i Religijną Warszawskiego Okręgu Wojskowego odbyły się w Łomży. Festiwal rozpoczął się koncertem chóru Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego w Katedrze. W spotkaniach uczestniczyło ponad 20 wykonawców.

Muzeum Północno-Mazowieckie wzbogaciło się o kolejne unikalne eksponaty: „Historia wyłądowań przedsięwziętych do Anglii, Szkocji i Irlandii od Juliusza Cezara aż do naszych czasów”, kolekcja pocztówek wydanych w 1913 roku przez księgarza Mirosława Putkowskiego, numery „Tygodnika Ilustrowanego” z 1865 roku, siedem kolorowych kart z „Atlasu geograficznego ilustrowanego Królestwa Polskiego” J. M. Bazewicza z 1907 roku.

Łomżyński tygodnik „Kontakty” po raz pierwszy ukazał się jako pismo regionalne, na terenie trzech obecnych województw: białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego. Od nowego roku pismo będzie już co tydzień docierać do czytelników w województwie podlaskim.

Ponad 600 pielgrzymów z woj. łomżyńskiego wzięło udział w uroczystościach z okazji 20. rocznicy pontyfikatu papieża Jana Pawła II na placu św. Piotra w Rzymie.

Sąd Gospodarczy w Łomży zatwierdził uchwałę o likwidacji największego do niedawna zakładu przemysłowego w Łomży – spółki Łomżyńska Bawełna „Narew”.

W łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi pojawiła się żońta, ptak żyjący w krajach śródziemnomorskich, a od pewnego okresu czasu także na południu Polski. Tegoroczne lato nad Narwią sprzyjało ptakom, bo również w gniazdach bocianich było więcej piskląt niż zwykle.



Obrazy słynnego twórcy tzw. sztuki naiwnej – Nikifora, w trzydziestą rocznicę jego śmierci, otwarto w Galerii Sztuki Współczesnej w łomży. Obrazy pochodzą z prywatnej kolekcji krytyka sztuki, Danuty Wróblewskiej.



Tygodnik „Kontakty”, wspólnie z Wyższą Szkołą Agrobiznesu, ogłosił II edycję plebiscytu „Człowiek sukcesu 98”. Kandydatów do nagrody mogą zgłaszać wszyscy w redakcji „Kontaktów”, do 30 stycznia 1999 roku.



115 urodziny obchodził jeden z najstarszych mieszkańców Polski, Jan Skłodowski ze wsi Piekuty Urbany w woj. łomżyńskim. Jubilat mieszka z synem i jego rodziną.



Rozdane zostały nagrody w dziewiątej już edycji konkursu o nagrodę i medal Zygmunta Glogera, organizowanego przez łomżyńskie Stowarzyszenie Prasoznawcze „Stopka”. Kapituła pod przewodnictwem prof. Janusza Tazbira przyznała główną nagrodę antropologowi kultury, krytykowi sztuki, redaktorowi kwartalnika „Konteksty”, Aleksandrowi Jackowskiemu. Równorzędne drugie nagrody przypadły: prof. Bogusławie Kopczyńskiej-Jaworskiej z Uniwersytetu Łódzkiego i prof. Jerzemu Bartmińskiemu z Lublina.



Ukazały się „łomżyńskie wspomnienia” – publikacja warszawskiego oddziału Towarzystwa Przyjaciół Ziemi łomżyńskiej, pod redakcją prezesa Jerzego Smurzyńskiego. To niezwykła podróż sentymentalna ludzi, których dzieciństwo, młodość związane są z tym miastem: ludzi, którzy dzisiaj rozsiani po kraju i świecie wracają na tamte ulice., wchodzą na tamte podwórka, otwierają tamte drzwi, siadają w tych samych gimnazjalnych i licealnych ławkach.



Postępowanie w sprawie wywiezienia około 180 chłopów, uczniów szkoły F 20 mieszczącej się podobno przy ul. Młynowej w Białymstoku, do miejscowości Kamasz w b. ZSRR 4 maja 1941 roku prowadzi Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu. Kim byli? Informacje i materiały przekazywać można pod adresem komisji w Białymstoku: ul, Mickiewicza 5.



Majątkowa Komisja Regulacyjna w Warszawie po raz kolejny odroczyła wydanie decyzji w sprawie roszczeń parafii ewangelicko-augsburskiej w Pisz do dawnego domu pastora przy ul. Krzywe Koło w łomży, w którym obecnie znajduje się Muzeum Północno-Mazowieckie. Parafia zabiega o zwrot obiektu już od trzech lat. Zainteresowanie swoim dawnym majątkiem przedstawił także Związek Wyznaniowy Gmin Żydowskich, chodzi m.in. o tereny pomiędzy ul. Szkolną a Gietczyńską oraz o budynek III LO przy ul. Senatorskiej, w którym znajdował się niegdyś szpital żydowski.



Największa łomżyńska szkoła podstawowa – nr 10 otrzymała imię Papieża Jana Pawła II.

W uroczystości uczestniczył premier Jerzy Buzek. Szkoła otrzymała także sztandar, ufundowany przez rodziców. Napis na sztandarze głosi: „Zwyciężaj siebie”.



Ponad 900 prac wpłynęło na konkurs Regionalnego Ośrodka Kultury dla dzieci i młodzieży „Ilustracje do tekstów Adama Mickiewicza”.



W woj. łomżyńskim na 100 mężczyzn przypada 99,8 kobiet. Tylko w gminie Szulborze Wielkie 123 kobiety przypadają na 100 mężczyzn.



„Wszystkie nasze działania idą w tym kierunku, by pozyskać Zachód dla Wschodu. Reaktywaliśmy już szlak Adama Mickiewicza na Wschodzie. Ale tam się nie kończył, chcemy go odtworzyć dla polskiej młodzieży także na Zachodzie” – powiedział dr Jan Stypuła, prezes łomżyńskiego oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” po powrocie z Francji, gdzie spotkał się m.in. z redaktorem paryskiej „Kultury”, Jerzym Giedrojciem.



Atlasy, słowniki i monografie gwarowe były tematem kolejnej konferencji naukowej z cyklu Polszczyzna Mazowska i Podlasia, zorganizowanej przez łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu w Białymstoku oraz prof. prof. Barbarę Bartnicką, Barbarę Falińską i Henrykę Sędziak. Omówiono wyniki badań tradycyjnej kultury ludowej we wsiach gminy Piątnica, przeprowadzonych latem br.



NA PRZYJACIELSKICH SZPALTACH

■ GAZETA WYBORCZA 9.11.1998

Towarzystwo ma 11 kół terenowych, w tym jedno w kanadyjskim Toronto. Czy ich członkowie są w stanie zrobić coś dla swoich rodzinnych stron?

– Wszystko zależy od ich pozycji społecznej. W tomżyńskim mam zamiar poszerzyć grono członków, a przynajmniej sympatyków Towarzystwa, o wpływowe osoby, tylko dzięki ich pośrednictwu można skutecznie działać. Chcę też powołać młodzieżowe koła. Przyda się nam wyobraźnia i bezkompromisowość ludzi wchodzących w dorosłe życie.

(z prezesem Z. Zdanowiczem
rozmawia S. Henczelowa)

■ GAZETA WSPÓŁCZESNA 13-15.11.1998

Prezes Zarządu Głównego, dyrektor I LO im. T. Kościuszki w tomży, Zygmunt Zdanowicz, podczas uroczystości wręczenia sztandaru przypomniał tekst deklaracji, który towarzyszył powstaniu 40 lat temu organizacji. Jej autorzy stwierdzają, że jako dłużnicy miejsca urodzenia zobowiązują się m.in. do dochowania wierności swojej małej ojczyźnie – Ziemi tomżyńskiej poprzez zachowanie w pamięci i sercach piękna rodzinnych stron oraz działania na rzecz rozwoju miasta i regionu. Zadeklarowali też działania na rzecz przywracania blasku zabytkom kultury i upamiętniania przeszłości. (...) (MK)



ZWYCIĘZCY W OPOZYCJI

11 października mieszkańcy tomży wybrali swoją nową Radę. W 36-osobowym składzie najwięcej, bo 16 osób to przedstawiciele Akcji Wyborczej Solidarność. 8 radnych reprezentuje Porozumienie Mieszkańców TERAZ TOMŻA, w którym startowali także reprezentanci Towarzystwa Przyjaciół Ziemi tomżyńskiej, 6 – Samorządowej tomży Grodzkiej, „dowodzonej” przez prezydenta Jana Turkowskiego i 6 – Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Jeszcze przed pierwszym posiedzeniem Rady, trzy ostatnie

■ KURIER PORANNY 12.11.1998

Cieszę się, że pod wodzą nowego prezesa wkraczamy w dekadę zbliżającą nas do 50-lecia – gratulował działaczom TPZŁ wojewoda Zgrzywa. Gratuluję Państwu prezesa, który własną energią poświęca dla dobra TPZŁ, czyli nas wszystkich – mówił uśmiechnięty wojewoda do uczestników jubileuszowego spotkania, którzy odśpiewali Zygmuntowi Zdanowiczowi „Sto lat”. A potem zabrzmiały takty szlagieru ze starej płyty, którą nagrała najślynniejsza tomżynianka Hanka Bielicka: „My z tomży, gdzie lokalny wciąż patriotyzm trwa...”

Miroslaw Derewońko

■ Tygodnik PROSTO 15.11.1998

Wojewoda tomżyński podczas uroczystości powiedział m.in.: Towarzystwo Przyjaciół Ziemi tomżyńskiej przez czterdzieści lat skupiało i skupia ludzi, którzy pracą udowodniali przywiązanie do tradycji i narodowych wartości, realizując w małym fragmencie wizję Polski wolnej i niepodległej, opartej na wartościach chrześcijańskich. Mamy szansę niebywałego w naszych dziejach wszechstronnego rozwoju. Musimy pamiętać, że nasza praca nad naprawą Rzeczypospolitej trwa i nie wolno nam zaprzęścić dziedzictwa, przekazanego przez miliony ofiar złożonych na ołtarzu wolności (...) SLK

■ KONTAKTY 1.11.1998

Czterdziestolecie obchodzi w tym roku Towarzystwo Przyjaciół Ziemi tomżyńskiej, od niedawna pod kierownictwem Zygmunta Zdanowicza, dyrektora I LO w tomży. W Święto Niepodległości TPZŁ otrzyma sztandar, zamierza także powiększyć siedzibę o drugi pokój. Najważniejsze zamierzenia na najbliższy okres to umocnienie finansowe Towarzystwa (pieniądze potrzebne są m.in. na organizowanie spotkań, sesji naukowych, działalność wydawniczą), stworzenie kół młodzieżowych, nawiązanie lepszej współpracy z samorządem tomży.

ugrupowania zawiązały koalicję i tym samym radni AWS przeszli do opozycji.

Podczas pierwszej sesji 4 listopada wybrano przewodniczącego Rady. Został nim Zbigniew Józef Lipski – prezes Spółdzielni Mieszkaniowej „Perspektywa”. Głosowali na niego wszyscy uczestnicy posiedzenia, także opozycja. Nie doszło natomiast do wyłonienia prezydenta miasta. O urząd ten ubiegali się: obecny prezydent Jan Turkowski i dyrektor Wojewódzkiej Dyrekcji Dróg Miejskich, Janusz Świdorski. Decydowała kwalifikowana większość głosów. Żaden kandydat jej nie otrzymał i dopiero na kolejnej sesji, 14 listopada

w tym samym układzie Jan Turkowski zdobył poparcie 20 radnych i został prezydentem tomży na drugą kadencję. Wiceprezydentami – także ponownie – zostali: Edward Matejkowski i Janusz Nowakowski. Wiceprzewodniczącymi Rady wybrano: Pawła Borkowskiego (AWS)

Już po raz czternasty, w Dniu Zmarłych na Starym Cmentarzu w tomży przy ul. Kopernika odbyła się kwesta na ratowanie cmentarnych zabytków. Tradycyjnie, z kwestarskimi puszkami stanęli, oprócz przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Ziemi tomżyńskiej i Komisji Opieki Nad Zabytkami PTTK, także tomżycy dziennikarze, przedstawiciele władz. Wszyscy odpowiedzieli na apel prof. Jerzego Waldorffa, inicjatora ratowania cmentarza Powązkowskiego, który powiedział, że tomżyński cmentarz jest tylko o rok młodszy od Powązek, ale już starszy od cmentarzy krakowskich. „To czarna perła w historii Rzeczypospolitej” – powiedział Waldorff o tomżyńskim cmentarzu, który w 2001 roku obchodzić będzie 200 lat założenia.

Tylko w ciągu ośmiu godzin kwestowania, dzięki hojności mieszkańców tomży i okolic udało się zebrać ponad 15, 5 tys. złotych. Organizatorzy dziękują wszystkim, którzy po raz kolejny poświęcili swój cenny czas i stanęli z puszkami, jak również tym wszystkim, którzy podzielili się swym często wdowim groszem.

W tym roku, dzięki uprzednim kwestom, jak też dzięki dotacji wojewody tomżyńskiego udało się odnowić główną bramę wejściową na cmentarz, kaplicę Śmiarowskich, bramę obok tej właśnie kaplicy, fragment muru. Rozebrano rudery znajdujące się obok domku grabarza. Prace będą kontynuowane także w przyszłym roku.

W 14 kweście udział wzięli:

Jarosław Antoniuk – dyrektor Teatru Lalek
 Tadeusz Arłukowicz – rzecznik prasowy wojewody
 Wojciech Aszoff – TPZŁ
 Józef Babieli – wiceprezes ZG TPZŁ
 Robert Bielicki – dyrektor hali sportowej

Danuta Biedrzycka – główna księgowa TPZŁ
 Urszula Borowy i Sławomir Borowy – Radio tomża
 Jolanta Cwalina – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Mirosław Cwalina – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Adam Dąbrowski – Polskie Radio Białystok
 Artur Filipkowski – Telewizja Białystok
 Maciej Gryguc – Kurier Poranny
 Wiktor Grochowski – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Adam Grochowski – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Piotr Grochowski – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Stefania Henczelowa – Gazeta Wyborcza
 Zbigniew Henczel – drukarnia „Ludna”
 Maria Kaczyńska – Gazeta Współczesna
 Wawrzyniec Kłosiński – Polskie Radio Białystok
 Krystyna Michalczyk-Kondratowicz – prokurator wojewódzki
 Janina Kosakowska – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Janusz Kosakowski – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Ryszard Kozłowski – dyrektor Hotelu „Polonez”
 Wiesław Kołowski – Kurier Poranny
 Jerzy Kierażyński – dyrektor oddziału PZU „Życie”
 Barbara Lörczy – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Gabor Lörczy – fotoreporter
 Edward Matejkowski – zastępca prezydenta tomży
 Jacek Mieszkowski – architekt wojewódzki
 Danuta Mystkowska – Kurier Poranny
 Kazimierz Piątek – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Jan Podsiad – Komisja Opieki nad Zabytkami
 Joanna Romanowska – Radio BAB
 Gabriela Szczęsna – Tygodnik „Kontakty”
 Wiesława Szymańska – wojewódzki konserwator zabytków
 Jan Turkowski – prezydent tomży
 Tadeusz Tomaszewski – dyrektor „Murawski Holding SA”
 Henryk Trojanowski – dyrektor „Polmozybytu”
 Tadeusz Zaremba – prezes tomżyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej
 Cezary Zborowski – Radio tomża
 Sławomir Zgrzywa – wojewoda tomżyński
 Zygmunt Zdanowicz – prezes ZG TPZŁ

i Jerzego Szymanowskiego (SLD). W głosowaniu na członków zarządu miasta radni z AWS nie brali udziału, protestując w ten sposób przeciwko – jak to określili – „perelowskim układom we władzach miasta”.

Skład osobowy Rady Miejskiej:

AWS:

Jan Bajno, Paweł Borkowski, Sławomir Borowy, Zygmunt Borowy, Jerzy Cwalina, Artur Bałdowski, Bogusław Dębosz, Jan Marian Kleczyński, Lech Antoni Kołakowski, Stanisław Łapiński, Marek Olbryś, Teresa Steckiewicz, Maria Śmiarowska, Janusz Świdorski, Alina Walewska, Marek Zatecki

Teraz tomża:

Małgorzata Maria Bronowicz-Domańska, Jerzy Brodziuk, Piotr Grabani, Alicja Konopka, Jacek Kozioł, Zbigniew Lipski, Edward Matejkowski, Tadeusz Zaremba.

tomża Grodzka:

Witold Chłudziński, Jan Chojnowski, Janusz Nowakowski, Waldemar Pędziński, Roman Adam Sarnacki, Jan Turkowski.

SLD:

Zdzisław Kalinko, Stanisław Marchwicki, Andrzej Ogródnik, Jerzy Szymanowski, Jan Lech Walęcki, Tadeusz Tomaszewski.



FUNDATORZY SZTANDARU TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ ZIEMI ŁOMŻYŃSKIEJ

- J.E. ks. dr Stanisław Stefanek, biskup łomżyński
- Sławomir Zgrzywa, wojewoda łomżyński
- Jan Turkowski, prezydent Miasta łomży
- Helena Sutyniec, kurator oświaty w łomży
- Drużyna Weteranów Harcerzy im. Leona Kaliwody
- I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki
- łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów
- Dowódca Garnizonu łomża
- Wyższa Szkoła Agrobiznesu
- Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego
- PREFBET Sp. zoo w Śniadowie
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy
- Spółka PEPEES S.A. w łomży
- Zakład Usług Informatycznych NOVUM łomża
- Powszechny Bank Kredytowy Oddział łomża
- GASPOL S.A., Rejon łomża
- Powszechna Kasa Oszczędności Bank Państwowy w łomży
- Kredyt Bank PBI Oddział w łomży
- Bank Gospodarki Żywnościowej Oddział w łomży
- Bank PEKAO S.A. w łomży
- Cech Rzemiosł Różnych w łomży
- łomżyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Perspektywa” w łomży
- Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług w łomży
- PZU „Życie” Oddział w łomży
- SZEPTEL S.A. w Szeptetowie
- Zakład Poligraficzny LIBRA PRINT w łomży
- ZUIR „POLONIA” Oddział w łomży
- Rejonowy Urząd Poczty w łomży
- Oddziały TPZŁ w: Kolnie, Stawiskach, Zambrowie, Nowogrodzie, Olsztynie, Koszalinie, Krakowie, Gdańsku, Białymstoku, Warszawie i łomży
- Zygmunt Zdanowicz, prezes ZG TPZŁ

Lista fundatorów pozostaje nadal otwarta.

CZY WIESZ, ŻE...

19 listopada 1557 roku, przeżywszy 66 lat zmarła Bona Sforza d'Aragona, druga żona króla Zygmunta I Starego, córka księcia Mediolanu i Izabeli Aragońskiej. Około 1520 roku na wzgórzu pod łomżą wybudowała dwór królewski, po którym niestety nie ma już nawet śladu. Legenda niesie, że w nieprzewidzianych okolicznościach którejś nocy zamek zapadł się pod ziemię, kryjąc także wiele skarbów i klejnotów.

Niestety, królowa Bona nie pozostawiła po sobie dobrych wspomnień, mimo że uchodziła za znakomitą administratorkę i silną osobowość. Oprócz łomży, wybudowała także zamek ze słynnym włoskim ogrodem w Ujazdowie. Ale tak na prawdę jej postać wywołała wiele skrajnych sądów potomnych i współczesnych. Była znaną zwolenniczką wzmocnienia władzy królewskiej, szczególnie od roku 1518, kiedy to została królową Polski. Zastuzona protektorka kultury włoskiej w Polsce. Miała jednak dość czasu by narazić się wielu poddanym. I dlatego historycy coraz częściej skłaniają się ku stwierdzeniu, że królowa Bona po prostu została otruta. Dziś, w 441 lat od pogrzebu doczekała się w „swoim” kraju... przyprawy do zup, noszącej jej imię.



WITRYNA Z KSIĄŻKĄ

- D. Godlewska, Cz. Brodzicki „łomża w latach 1794–1866”
- A. Dobroński „łomża w latach 1866–1918”
- J. Kozłowski „Wspomnienia Nowogrodzina z nad Narwi”
- Cz. Brodzicki „Kazimierz Pułaski Marszałek łomżyński”
- Cz. Brodzicki „Wizna i Ziemia Wiska. Początki osadnictwa od 1529 r.”
- Cz. Nicewicz „Zespół Szkół Drzewnych w łomży. Monografia”
- S. Alojza Piesiewiczówna „Klasztor Panien Benedyktynek”
- „Plan informator cmentarza łomżyńskiego”
- J. Stompor „Spod łomży na Monte Cassino”
- J. Smurzyński „Czarne lata na łomżyńskiej ziemi”
- St. Gawrychowski „Na placówce AK 1939–1945”
- Cz. Nicewicz „Województwo łomżyńskie – przewodnik turystyczny”
- W. Jemielity „Szkoły powszechne w woj. białostockim w latach 1919–1939”
- „Ziemia łomżyńska” – rocznik 2, 1986 r.; rocznik 3, 1987 r.; rocznik 4, 1990 r.; rocznik 5, 1993 r.
- „łomżyńskie wspomnienia” – praca zbiorowa członków oddziału warszawskiego TPZŁ.

Wydawca: Towarzystwo Przyjaciół Ziemi łomżyńskiej,
18-400 łomża, ul. Polowa 22, tel. (086) 16 28 33
Biuro Oddziału czynne: poniedziałki, środy, piątki – od 9.00 do 13.00
Redakcja: Wawrzyniec Kłosiński, tel. (086) 16 49 72. Fot. na str. 1: Gabs-Foto
Opracowanie graficzne i montaż elektroniczny: Tadeusz Babel